

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 22.

V Ljubljani, dne 29. majnika 1897.

Letnik II.

„Slovenski List“ izhaja vsako soboto. — **Naročnina** mu je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Posamične številke se prodajajo po 7 novč. — **Dopisi** pošiljajo naj se uredništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** naj se pošiljajo upravništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani, Resljeva cesta štev. 5. — **Oznanila in poslanice** se računajo po ceni, navadni v Ljubljani.

Hrvatje po volitvah.

Največjega političnega pomena, ne le za Hrvate, ampak tudi za Slovence so bile volitve v deželni zbor, katere so se zvršile na Hrvaškem zadnji teden. Vkljub duvalizmu je vendar usoda Slovencev in Hrvatov tesno združena, ker sta si sosedna in bratska naroda. Želeli smo vedno Slovenci kot predstraža proti severu, dobivati v Hrvatih vsaj moralno oporo v težkem boju za svoj in njihov obstoj. Opazovali smo pa z žalostjo, da je na Hrvaškem ginil narodni ponos, da so pešale domače moči na gospodarskem polju, in da je kakor rak v telesu razjedal stari spor s Srbi in novi razdvoj v stranki prava ter s staro neodvisno hrvaško stranko vse boljše moči naroda. Radoval se je le Madjar nad to razcepljenostjo staroslavne hrvaške zemlje in porabljal ugodno priliko, da je tiščal v šole madjarski jezik in pri volitvah poskrboval si v zagrebški in peštanski zastop svojih poslancev. Da, v zagrebškem saboru je bila neodvisna hrvaška stranka že skoro brez zastopnikov, ker se ni mogla vsled nejedinstvi ustavljati neslišnemu vladnemu terorizmu. Da smo zlasti tisti Slovenci, ki si želimo sloge v našem narodu, postajali še bolj obupani vsled položaja na oni strani Sotle, si lahko vsakdo misli.

Napočil je slednjič dan, ki nam obeta boljše bodočnost. Združili sta se stranka „Obzora“ in stranka „Domovine“, postavili skupno 40 kandidatov in zmagali, kar nihče ni pričakoval, s 25. kandidati. Dva Frankovca, ki predstavljata „čisto“ stranko prava (prav za prav „nečisto“, ker je židovska in na pol vladna) in dvoje divjakov ne pride v poštev. Vladnih pristašev je še 57, a med njimi je 23 Srbov, o katerih ni gotovo, da bi hoteli biti vedno sluge vladi, ampak je prav mogoče, da izrabijo, kot jeziček

na tehtnici, svoj ugodni položaj. Istina je, da ban Khuen-Hedervary ne stoji tedaj več trdno. Napel je vso oblast in porabil pri volitvah najbolj surovo silo, a vse ni nič pomagalo. Vladni poslanci, kar se jih je še rešilo, so pravi duševni siromaki proti odličnim parlamentarcem, iskrenim govornikom in jako izobraženim poslancem zjedinjene opozicije. Ne bomo ponavljali na tem mestu, kako grozen je bil pritisk na ljudstvo od strani uradnikov, kako sta izhajala „Obzor“ in „Domovina“ dan za dnevom v snežnobeli obleki, ker sta bila konfiskovana, če sta le zapisala besedo „vlada“, ne bomo omenjali zapiranja duhovnov in drugih neodvisnih rodoljubov, ne žrtev, katere so pomorili žandarji in vojaki v Bosiljevcu in Bošnjakih na proslavo krivičnega vladnega sistema, vse to. — je bilo!

Hrvaški narod je pokazal, da ima še v sebi moč življenja, in nadajamo se, da bode porabljal to moč, da si pribori popolno neodvisnost od tujca. Slavna zmaga, ki je iznenadila in razveselila ves slovanski svet, naj daje hrvaškemu narodu pogum, da bode z isto složnostjo in jekleno eneržijo poskušal poslati svoje tudi v državni zbor in pokazal svojo žiljavo pest židovskemu liberalizmu v Pešti. Hrvaški listi hvalijo duhovščino, da je z izredno zavednostjo in požrtvovalnostjo največ pomogla k sijajni zmagi.

Delo še ni končano. Umni in rodoljubni možje iz vseh stanov naj brzo stopijo skupaj in se posvetujejo: kaj sedaj? — Napredek v neodvisnosti in blagostanju Hrvaške pozdravljamo Slovenci z istimi toplimi čuvstvi, kot napredek svoj. Jedino in čvrstvo naj prvaki združene opozicije gredo na delo in tudi mi bodemo potem radostni prepevali: „Još Hrvatska nij propala!“

Prenosnina in mali zemljiški posestnik.

V seji državnega zbora dne 24. maja t. l. se je dotaknil g. poslanec dr. Gregorec s posebnim predlogom kaj skeleče rane, ki že dolgo slabi malega kmeta. Predlagal je, da naj vlada oskrbi zakonski načrt, po katerem se bode zmanjšala prenosnina pri prenosu srednjih in malih zemljišč. Ta zadeva se nam zdi za naše razmere jako važna in zato jo nekoliko pojasnimo.

Kdor uniči malega kmeta, ali ga finančno oslabi, — uniči ali krati davčno in pridobitno moč države! To načelo mora dobiti vodilno veljavo pri finančni upravi, — sicer propade uprava, če tudi jej pomaga novo zakonodajstvo začasno do dozdevnih vspehov.

Oglejmo si dotične zakone in njih dejansko uporabo!

Pristojbinski zakon z dne 9. februarja 1850. št. 50. d. z., pristojbinska tarifa in mnogobrojni dodatni ukazi se morejo najrazličneje tolmačiti, in tudi tako, da je mali posestnik oškodovan. Osobito sta pa dve načeli, kateri prouzročujeta, da se s tistimi, ki morajo pristojbine plačevati, ostreje postopa, kakor veleva zakon.

Prvo načelo je ono, da je človek, kateri podučuje stranko o pristojbinah uradno, ali jej pristojbine predpisuje, bodi si zastopnik stranke, sodnik, ali finančni uradnik, — osebno odgovoren, ako bi se državni zaklad vsled njegovega posredovanja oškodoval glede pristojbine. Zaradi tega pa poseže vsak po največji pristojbinski meri, da se sam škode varuje, to pa dostikrat na škodo stranke.

Drugič pa določa predgovor k pristojbinski tarifi, da se mora, ako je odvisno oproščenje ali

O stoletnici Vodnikovih „Lublanfkih Noviz“.

IV. Umetnostni list.

Cerkveni glasbenik, organ Cecilijinega društva v Ljubljani, izhaja izza l. 1878. po jedenkrat na mesec. Urednika sta mu ves čas Janez Gnjezda in Anton Foerster, poslednji ureja muzikalne priloge. Vel. 8°.

V. Razni strokovni listi.

A) Kmetijski.

Umni gospodar 1863—1865. Ta „mesečni časnik za kmetijstvo, gospodarstvo in obrtnijstvo“, prikazal se je dne 1. malega srpana 1863 prvič na dan. Urejeval ga je prof. Andrej Marušič, izdajala pa c. kr. kmetijska družba v Gorici. 8°. Dve leti po smrti „Umnega gospodarja“ je jela izdajati ista družba

Gospodarski List, ki je preminil konec l. 1876, 15. dan malega srpana 1881 pa zopet oživil ter deluje „za kmetijstvo, svilorejo, obrtnijo in druge deželne potrebe“ še dandanašnji. Izprva je izhajal po dvakrat na mesec, sedaj je mesečnik. Urejali so ga: Fran Povše, Fran Kuralt, Anton Klobučar, Viljem Dominko. Sedaj mu je urednik Ernest Klavžar. 8°.

Štajarski Gospodar, 1869—1879. Gorjsko kmetijsko družbo je posnemala štajarska

kmetijska družba v Gradcu ter pošiljala na Mali Štajar po dvakrat na mesec list „za prosopek kmetijstva“ pod gorenjim naslovom. Bil je to prevod nemškega izvirnika. Izza l. 1879. je namestu tega dodajala prilogo „Slovenskemu Gospodarju.“ 4°.

Slovenska Čebela, 1873—1882. Tako je slul „družbeni list za prijatelje čebelarstva po Kranjskem, Štajarskem, Koroškem in Primorskem“, ki ga je izdajalo čebelarsko društvo v Ljubljani. Urednik prvo leto: Vatroslav Holc, pozneje: Jožef Jerič. 8°.

Kmetijski list, priloga nemškemu listu koroške kmetijske družbe, izhajal je v Celovcu l. 1874.

Kmetovalec, 1875—1877. Ta polmesečnik je izdajal „slovenskim gospodarjem v poduk“ izprva Alojzij Valentinčič, pozneje Ernest Klavžar v Gorici. Zamrl je konec prvega polletja 1877. — L. 1883. se je osnovalo na Gorenjskem „čebelarsko in sadjerejsko društvo za Kranjsko.“ Njegovo glasilo je bil

Slovenski čebelar in sadjerejec, 1883—1889. Prva številka tega mesečnika, ki ga je izdajal društveni predsednik Janez Modic, izšla je dne 1. vinotoka 1883, poslednja pa meseca malega srpana 1889. 8°.

Globoko med narod je prodrla c. kr. kmetijska družba vojvodstva Kranjskega ter mu neizmerno koristila s svojim ilustrovanim glasilom,

ki ga pošilja izza l. 1884. po dvakrat na mesec v dežel pod naslovom:

Kmetovalec. Urejuje ga njen tajnik Gustav Pirc. 4°.

Vrtinar je izhajal kot Kmetovalčeva priloga 1888.—1893.

Gospodarski glasnik za Štajarsko izdaja izza l. 1892. c. kr. kmetijska družba štajarska. Nemški izdaji tega „glasila za kmetijstvo in deželno kulturo“ je prednik Friderik Müller, na slovenski jezik jo pa prelaga Jožef Mešiček. Gospodarski glasnik“ izhaja v Gradcu vsakih štiri-najst dnij.

Slovenski kmetovalec (pozneje poljedelec). Celjska „Domovina“ ga je prinašala kot prilogo l. 1893. in 1894. 8°

B) Obrtni, trgovski in narodnogospodarski listi.

Pomorstvo i trgovina, 1870. in 1871., polmesečnik v Trstu.

Obrtnik, 1883 in 1884, 1888 in 1889. Izdajatelj in urednik: Matija Kunc v Ljubljani. Mesečnik. 8°.

Zadruga, 1884—1889. Pod tem naslovom je izdajala „Zveza slovenskih posojilnic“ list za razpravo narodnogospodarskih vprašanj. „Zadruga“ je urejeval Maks Veršec v Celju. Izhajala je vsak mesec po jedenpot. 4°.

Gorica, polmesečna priloga „Soči“ l. 1890. in 1891., pečala se je z obrtom, z narodnim go-

pa zmanjšanje pristojbine od posebej določene kakovosti pravnega opravila, iz dotične listine se pa ta kakovost ne da jasno razvideti, ona kakovost pravnega opravila vzeti za temelj, ki zahteva, da se plača pristojbina, oziroma višja pristojbina. Protidokaz je seveda pripuščen, saj ima stranka pravico potem priziva vložiti svoj ugovor proti odmeri. A rekurz je drag in mali posestnik nima denarja, da bi si mogel tem potem olajšati breme.

Vsled tega se šestokrat zgodi, da postane pristojbinsko razsodilo le zaradi tega pravokretno, ker vdeleženec ne more nositi troškov priziva, in deloma, ker troški presega svoto, katera bi se vsled priziva pridobila. Mali posestnik je tedaj na vsak način oškodovan.

Zakonodajstvo novjšega časa kaže sicer jasno prizadevanje upravnih organov, olajšati manj premožnim pezo pristojbin, in v tem oziru odlikuje se osobito zakon z dne 31. marca 1890 št. 53 d. z., ki temelji v preuredbi zakonov o kolkah in neposrednih pristojbinah. Vodilno je načelo, da naj plača mali plačevalec le toliko, kolikor more plačati, ne da bi si kratil potrebno preživljenje.

Ta zakon dovoljuje za slučaj, da vrednost zemljišča ne presega 500 gld., 4000 gld., ali 8000 gld., pod gotovo določenimi pogoji olajšavo od splošnih pristojbinskih predpisov.

Želeti pa je, da se obdači samo prava vrednost premoženja, ki prehaja na prejemnika, ne pa vrednost celega zemljišča, ko je le jeden del predmet prenosa.

Zakon določa, da plačajo sorodniki le 1/4 odstotkov pristojbine od čiste vrednosti do 500 gld., a le-ta določba se ne uporablja, ako umre zakonski družec, zapustivši polovico do 520 gld. vrednega zemljišča. To kaže pa veliko razliko pri odmeri pristojbine od malih zapuščin.

Pri zemljiščih do 500 gld. odmeri pristojbino sodišče, odštevši vse dolgove, pri večjih zapuščinah odmeri pa finančna oblast pristojbino, ki pa podvrže i dolgove posebni pristojbini.

Pa tudi za ta slučaj nimajo sodišča pravice, pristojbino odmeriti, ako so sklenili dediči dedno poravnavo. Taka poravnava smatra se za novo pravno opravilo živečih, in o tem določuje finančna oblast pristojbino po posebnih načelih. Na ta način omejujejo se po zakonu zajamčene pristojbinske olajšave na veliko manje število slučajev, kakor bi si želeli silno obremenjeni mali posestniki.

Oglejmo si pa tudi pristojbinsko uravnavo gledé malega zemljišča v onih slučajih, v katerih olajšave niso zagotovljene.

Tukaj je razločiti odplačne in brezplačne prenose. Med zadnje spadajo splošno prenosi po oporokah vsled smrti, ako ni v teh razločno

navedeno, da se vrši prenos proti plačilu. V drugih slučajih velja pa zakonito domnevanje, da se je vršil prenos odplačno. Po naredbi finančnega ministerstva z dne 24. marca 1853 je pa nadalje določeno, da je vse prenose zemljišč od starišev na otroke, ki se vrše tem v korist, smatrati za brezplačne prenose, in to zaradi tega, ker je domnevati, da v takem slučaju stranka ne pove prave vrednosti zemljišča. Pri odplačljivih prenosi premoženja je plačati pristojbino po 3 1/2 % s 25 % doklade, in nastopi olajšava le po dobi predposestovanja. Brezplačne zemljiške prenose pa obdačujejo na dvojen način, in sicer po 1 1/4 ali 5 in 10 % čiste vrednosti, kakor se vrši prenos, ali med bližnjimi sorodniki ali pa drugimi osebami.

Iz takih določil zakona izvajajo se pa najraznovrstneje kombinacije, ki obstoje v tem, je li prenos odplačen, ali brezplačen, je li predmet prenosa premakljivo, ali nepremakljivo premoženje, je li premoženje zadolženo, ali brez dolga, se li vrši prenos med sorodniki, ali drugimi ljudmi itd.

Te okoliščine pa podajajo oblastvom priliko, da obračajo slučaje po svojih nazorih, in prične se boj med oblastvom in stranko, a ta večkrat ne kaže veliko morale glede pristojbinske dolžnosti.

Osobito je pa težko določiti, koliko je posestvo obremenjeno. Zemljeknjižna bremena priznajo pristojbinske oblasti brez ugovora. Nevknjižene dolgove je pa treba dokazati po zadolžnicah, menjicah itd., ker priznanje dediča ne zadostuje.

Tudi od dolgov, ki so se napovedali v teku zapuščinske razprave, odmerila se je šestokrat pristojbina po skali II, četudi se ne more govoriti o kakem novem pravnem opravilu. Taka pristojbina bi se tudi tedaj ne smela odmeriti, ako upnik svojo tirjatev sodišču prijavi, in dediči nje obstanek priznajo, ker je v tem slučaju govoriti le o privatni koristi upnika, — ne pa o koristi dedičev.

Ministerska naredba iz leta 1894. kaže zboljšanje vsaj pri malih zapuščinah, ako vrednost zemljišča ne presega 500 gld. Po tej naredbi odštevajo se po sodišču priznani dolgovi, ne da bi se pristojbini podvrgli. Ta naredba uvažuje namreč zadolžene male zapuščine, katerim sodišče pristojbino odmeri. Pa tudi pri tej naredbi je razločiti bližnje sorodnike in druge ljudi.

Pri vseh teh po zakonih in naredbah namenjenih olajšavah so vendar prenose pristojbine, ki se nakladajo malim posestnikom, šestokrat neznosne, in ni se čuditi, če taki posestniki ne napovedujejo vrednost prevzetega premoženja po istinitosti.

Veliko je vestnih ljudij, ki ne uvidevajo v takem postopanju nič slabega.

Taki nazori pa škodujejo interesom države. Poklicani krogi naj tedaj poskrbe, da se stvar potem previdnega zakonodajstva ublaži.

Treba je, da se ustanovi samostojno, pravilno organizovano pristojbinsko sodstvo na vseh stopinjah, potem pa uvede progresivna pristojbina gledé prenesenega premoženja, ki zagotovi malemu posestniku za vsak slučaj potrebni obstanek.

To so zahteve pravičnosti in državnštva v pravem smislu državne skupnosti.

Previdno zakonodajstvo o pristojbinah je posebno sposobno, velika premoženjska nasprotstva v državi odstraniti, ker so pristojbine, ki obremenujejo danes veliko bolj občutljivo malega kmeta, kakor veleposestnika, zdaten del državnih dohodkov.

Kaj je krščanski socializem.

III.

Socijalni boj je znak naše dobe. Toda večina ljudij malo ve o pomenu in smotrih boja. Pojmi ljudij so zmedeni in nejasni, in kar je najhuje, je to, da nejasnost vlada tam, kjer se gojita veda in umetnost, od koder bi morali jasnost in luč prihajati med ljudstvo. Vzroka zato ni nam treba dolgo časa iskati. Šaj je znano, da se trudi že desetletja takozvana privilegovana veda, v stran potisniti vzvišeno idejo, katera je vodila in vladala človeško in kulturno zgodovino, namreč krščanstvo. Sicer se tudi tu obrača na bolje, toda z današnjimi nazori v vedi moramo računati. Družbi so ti nazori nevarni, ker računajo na človeško slabost in sebičnost; kar jim ne ugaja, potiskajo kratkim potom med zastarelo šaro.

Socijalni boj se suče okoli vprašanja, ali naj se gospodarstvo uredi anarhistično, ali na podlagi npravnih državnih zakonov. Anarhisti imajo svoji skrajni krili. Jedno krilo se bojuje s pomočjo dinamita in atentatov na vladarje, drugemu je dobro vsako sredstvo v boju zoper kapital in za internacionalni boj. Obe ste nevarni, ker skušata z anarhizmom uničiti npravni in državni red. Na drugi strani stoje zopet socialisti, kateri hočejo oprostiti produkcijo samovolje, ter jo postavnim potom urediti. Tudi tu imamo skrajni krili. Jedni, socijalni demokrati, zahtevajo, da naj demokratična država po sklepu večine razdeljuje delo enakomerno. Srd njih proti zlorabi kapitala, jih je privedel do tega, da zanikujejo sploh pravico zasebnega posestva. Drugi, krščanski socialisti, pa zahtevajo, da se uredi produkcija po pravičnih zakonih, katere nam narekujejo naravno pravo in krščanstvo.

spodarstvom, s trgovino in nekoliko tudi s politiko. Izdajal jo je A. Gabršček do konca sušca l. 1891.

Obrotnik. 1892—1894. Priloga celjski „Domovini“. Dragotin Hribar. 8°.

Goriški vestnik. 1894 in 1895. Temu „listu za narodno gospodarstvo, obrt in trgovino“ je bil izdajatelj in odgovorni urednik A. m. Obizzi v Gorici. Polmesečnik. 4°.

C) Telovadni in turistiški listi.

Južni Sokol, telovadsko-vojaški list. 1871. Lastnik mu je bil Ivan Z. Vesely, urednik A. Kremžar. Izhajal je po dvakrat na mesec v Ljubljani. 4°.

Planinski Vestnik. Dne 8. svečana 1895 je izšla prva številka tega mesečnika, ki ga izdaja „Slovensko planinsko društvo“ v Ljubljani. Odgovorni urednik Jos. Hauptman. 8°.

VI. Zakonodajni časniki.

Državni zakonik. Prevajalci: M. Cigale, Jos. Stritar, dr. K. Štrekelj. Na Dunaju.

Deželni zakonik in ukazni list za vojvodino Štajarsko. Prevajalec: Anton Kaspret. Gradec.

Zakonik in ukaznik za Avstrijsko-Hirsko Primorje izza l. 1860. Prvi prelagatelj: Fran Cegnar. Prevajalec šolskih ukazov menda: A. Klodič vitez Sabladski. Trst.

Ukazni list Celjski. 1897.

VII. Humoristiški listi.

Brencelj v lažnjivi obleki 1869—1875, 1879—1885. L. 1884. se je prelevil v „Novega Brenclja v zbadljivi in šaljski obleki“. Urednik in izdajatelj: Jakob Alešovec v Ljubljani. 4°.

Juri s pušo je jel l. 1869. v Trstu streljati „lahone, nemškutarje in druge nerodne ljudi“. Izhajal je po jedenpot na mesec. Lastnik: G. H. Martelanec. 4°.

Na sv. Jurija dan l. 1870. je prišel z Dunaja Levstikov

Pavliha. Žal, da je doživel samo 7. številko. Prvi slovenski humorist in satirik je izprva namerjal nasloviti svoj „zabavljivo-šaljski list“ — „Blisk“ (Zvon l. 1896.). Fol.

Petelinček. 1870. Tri dni za „Pavliho“ je zapel v Trstu „Petelinček“. Tega mesečnika so izšle samo tri številke. 4°.

Sršeni. 1871. Prvo in jedino številko tega „humoristično satiričnega lista“ je uredil in izdal Ivan Železnikar v Mariboru konec listopada 1871.

Škrat. 1883—1885. Polmesečnik. Prvi dve leti je zalagal in urejeval „Škrata“ Ivan Železnikar, poslednje leto mu je bil izdajatelj in lastnik ilustrovalec Srečko Magolič v Ljubljani. 4°.

Jurij s pušo. 1884—1886. Ivan Dolinar v Trstu je oživil narodnega strelca iz l. 1869. ter izdajal svoj „zabavno-šaljski“ list po dvakrat na mesec. Fol.

Rogač. 1886—1888. Temu „Škratovemu“ nasledniku je bil izdajatelj in odgovorni urednik Srečko Magolič v Ljubljani. 4°. Bil je polmesečnik, kakor

Brus, 1889—1891, katerega je urejeval Ivan Železnikar v Ljubljani. 4°.

Brivec. 1891 in 1896, 1897. Temu tržaškemu humoristiškemu listu je bil l. 1891. urednik Ivan Dolenc, lani in letos pa ga urejuje in izdaja Miloš Kamušič po trikrat na mesec. 4°.

Pavliha. 1892 in 1893. Prvo leto mu je bil urednik in izdajatelj Šimen Jak, drugo leto ga je oskrboval Hrabroslav Debevec. Izhajal je v Ljubljani, tiskal se je pa l. 1893. v Trstu. 4°.

VIII. Poglavitni raznojezični časniki, pisani tudi v slovenščini.

A) Politiški.

Jadranski Slavjan, 1850, hrvaško-slovenski mesečnik v zvezkih po tri pole obsežnih, izdajalo ga je slavjansko društvo v Trstu, urejeval pa Simon Rudmaš. Po smrti „Jadranskega Slavjana“ je ostal Trst do l. 1866. brez slovenskega časnika. „Jugoslovena“, ki ga je namerjala osnovati „Narodna čitalnica“ v Trstu l. 1861., ni bilo na dan (Slov. Glasnik, 1861. VII. 36.).

Slovansky svět, 1872 in 1873, polmesečnik za politiko, narodno gospodarstvo in koristi slovanskih narodov, je prinašal članke v

Te zakone mora pripoznati državna avtoriteta, a ne smejo biti podrejeni državnemu samovoljstvu.

Tej vzvišeni, živi ideji reform, katera ima svoj temelj v zgodovini in krščanstvu, nasprotuje v prvi vrsti takozvano menšestvo. Menšestvo je anarhizem in nihilizem bogatinov in ima isti nraivni nivó, kot anarhizem in nihilizem ubogih; razlikujeta se le po bojnih sredstvih.

Anarhija bi nastala, ako bi vsakdo smel poljubno delovati po svojih močeh, kar bi hotel, in kar bi smatral, da njemu koristi. Anarhija je boj vseh proti vsem, naj se že bojuje z orožjem v roki ali pa z brezobzirnimi gospodarskimi naredbami.

Smoter menšesterskega gospodarstva je popolno podrejenje človeškega dela kapitalu. Njega privrženci skušajo doseči svoj cilj, da odstranijo brezobzirno vse ovire, katere se jim zoperstavljajo. Naravno je, da so nasprotniki vsake pozitivne vere, sosebno katoliške, ker le predobro vedó, da le brezbožna, materijalizmu udana masa se da uporabljati kot orodje in sluga kapitalizmu. Oni so nasprotniki vsacega državnega reda, sosebno monarhije, ker uvidevajo, da je krščanska ideja po milosti božji utemeljene monarhije sila, katera jim nasproti deluje, in nižje sloje vsaj nekoliko varuje pred požrešnim žrelom kapitalizma. Sovražijo na dalje kmečki in obrtniški stan, stebra krščanskih držav, in skušajo z vsemi mogočimi sredstvi jih omajati in uničiti, ker vedo, da potem niso več daleč od svojega konečnega cilja — brezmejnega gospodstva nad milijoni sužnjev.

Na naših vseučiliščih se uči „klasično narodno gospodarstvo.“ Gorje tistemu, ki bi se upal ugovarjati naukom, da nastaja iz prostosti sil gospodarska sreča narodov, da nastaja pravična cena iz ponudbe in povprašanja, da se razvija blagostanje in mirno življenje, ako se prepušča svobodno vsakoršna špekulacija. Učenjake ni motilo uboštvo in nesreča, ni jih motilo obupanje, katero je nastalo iz liberalnih gospodarskih načel, iz družabne dezorganizacije, iz pomanjkanja naravnega vodila v gospodarskem zakonodajstvu. Učeca se mladina morala se je učiti, morala je dokazati pri skušnjah svojo sposobnost, da ta liberalna načela more tudi praktično izvajati, bodi si v uradu ali pa v zakonodajstvu. Vsa takozvana inteligenca je mislila in delovala v tem smislu, toraj ni čuda, da smo tako daleč zabredli.

Toda, ko je „inteligenca“ po svoje modrovala, pričelo se je v ljudstvu samem živo gi-

banje. Namesto da bi prejeli mali delavci ponižno tisto plačo, katero po liberalnem nauku navidezno narekuje ta ponudba in poprašanje, v resnici pa le njih onemoglost nasproti kapitalu, se delavci združujejo po naravnem zakonu in združeni se bore za boljše plače. Isto opazujemo v vseh nižjih stanovih, da prevladuje naravni zakon združenja, in le takozvani „višjih deset tisoč“, ki imajo edino le sami dobiček od klasične liberalne dobe, se krčevito drži svojih načel. Ker imajo moč in denar v rokah, zmagujejo še sedaj velikokrat nad zdravimi in pravičnimi zahtevami ljudstva. Razkrojitev človeške družbe smatrajo kot nekako normalno stanje, kot naravni zakon, in ga imenujejo „napredek“ sami sebe pa „napredne“. Sami se počutijo seveda najbolje pri tej razkrojitvi, ker jim to „nese“. Nasprotnike pa imenujejo „nazadnjaške klerikalce“. Žalibog da je še veliko takih, ki se dajo oplahiti in vjeti na te limanice. Toda vrhunec svoje moči je že dosegel liberalizem, naglo drči navzdol, in ako nas vse ne vara, mu kmalu pride konec. Bog daj, da bi tudi naš narod stopil v kolo krščansko socialnih bojnikov, jedin in vnet, iz prepričanja in ne samo iz taktičnih razlogov. V doseg tega je pa treba, da se duhovniki in lajiki temeljito poučujejo o bistvu krščanskega socializma, in da se njega praktična uporaba razklada tudi ljudstvu pri ugodni priliki.

Izvirni dopisi.

Z Gorenjskega, 25. maja. Župnik sem, a naročnik „Slovenca“ nisem. Včeraj sem se pa prepričal, da bi bilo prav, ko bi se naročil na ta politični list in ga plačal iz cerkvenega denarja, ker je postal uradni list škofije. Izvedel sem slučajno včeraj pri tovarišu, ki ima „Slovenca“, da njegova prevzvišenost g. knezoškof Jakob v „Slovencu“ razglasa devetdnevnicu v čast sv. Duhu, ki se mora obhajati po vseh župnih cerkvah. Moj sosed je tedaj že zadnjo nedeljo popoldne nesel na propovednico „Slovenca“ in prečital škofov razglas; jaz bodem pa isto razglasil na vnebohod. Ker sem srečno dobil „Slovenca“ v roke, bodemo v petek, dne 28. maja pričeli devetdnevnicu, kakor jo ukazuje sv. oče. — Zakaj se pri nas strogo uradna stvar naroča samo po „Slovencu“? Ali je bilo to res nujno potrebno? Ali nikakor ni bilo mogoče cerkvenega ukaza po „Škofijskem listu“ pravočasno razglasiti, če je tudi dotična papeževa okrožnica, ki je datirana z dne 9. maja t. l., knezoškofijskemu ordinarijatu došla še-le 21. tega meseca? Zakaj bi se ne mogel, če ne prej,

ravno isti dan, kakor v „Slovencu“, ali vsaj malo pred vnebohodom, izdati poseben, pol strani obsegajoč ukaz v sicer precej dragem uradnem „Škofijskem listu“? Ali ni dobri stvari že dovolj škodovalo govorjenje o škofovskem političnem glasilu in o škofovski stranki? — Na ta vprašanja modro odgovoriti, je gotovo težko, a potrebno.

Iz Idrije, 22. maja. (Nezaupnica). Vedeli smo že prej, da mora priti enkrat pri nas do razpora med „Narodovci“ in mokračmi, ker nauk liberalno-kapitalističnih „Narodovcev“ in oni, katerega oznanjuje g. Kristan ubogim idrijskim mokračem, gresta skupaj kakor pest na oko. Nismo pa mislili, da se bode razpor pojavil tako naglo. Menili smo, da bode imel sin malo več hvaležnosti do očeta. Socialno demokracija je v Idriji porodila „Narodova“ stranka. Intimne zveze z „Narodno tiskarno“ je imel mož, ki je njega pravi oče. Ko je bilo že rojeno dete „Mokrač“, mu je bil naprošen g. Kristan za botra in g. Dragotin Lapajne ga je iz hvaležnosti, da je postal župan, posinovil. Ta krušni oče je hotel vzdržati še dobre odnošaje s pravim očetom, živim „Narodom“. Skrbel je, da so dobivali rudarji primerno pičo, namreč „Limito-Narod“, pred zadnjimi volitvami v državni zbor je tekel v Ljubljano in zagotovil „Narodovcem“ za dr. Ferjančiča lepo število glasov od idrijskih socialnih demokratov, in sploh je na vso moč limal razpoko, ki se je delala med našimi „socialisti“ in „Narodovci“. Naenkrat je pa sin vzrastel očetu čez glavo in je zahteval od njega pokorščine.

Dne 8. t. m. so imeli idrijski mokračmi v „salonu“ velik shod. Prišel je tudi boter Kristan, ker so hoteli mokračmi nekoga birmati. Mestni župan g. Dragotin Lapajne je izprevidel, da mora ubogati, sicer bi zadonelo: „Ta nam županil ne bo!“ Povzdignil je tedaj v velikem zboru svoj glas in izjavil, da idrijski rudarji nikakor niso zadovoljni s svojim poslancem dr. Ferjančičem, ker se briga za vse drugo, samo za svoje volilce ne, in ker je, v nasprotju nekrščanskimi rudarji-volilci, vstopil na Dunaju v „krščansko“ zvezo. Predlagal je tedaj, da se pošlje istemu državnemu poslancu dr. Ferjančiču, za katerega se je sam toliko trudil pred nekoliko meseci, — nezaupnica. Predlog je bil sprejet soglasno in burnega odobravanja ni bilo ne konca ne kraja. Nezaupnica je bila odposlana na svoje mesto. Tako je tedaj Idrija že letos križala dva svoja poslance: g. A. Koblarja, ker je preveč delal za rudarje in se tedaj zameril onim „zgoraj“, da so komandovali vsled tega „svoje“ na Ferjančičeva volilna shoda in na volišče zoper Koblarja, sedaj je pa ista osoda zadela še njegovega naslednika g. dr. Ferjančiča, ker baje nič ne dela za one „spodaj“, boječ se zameriti „zgoraj“.

Iz Strausovega hotela, zbirališča mokračev, izdana parola „proč ž njim!“ pa ne velja samo g. dr. Ferjančiču, ampak tudi vsem tukajšnjim „Narodovcem“. Tudi za nje so že pripravljeni križi. „Danes meni, jutri tebi!“ To je mala sličica idrijske francoske revolucije. Mokračsko vrto glavost pa opazujejo pošteni Idričani z istimi čutili, kakor državnozbornska desnica norosti levice, dobro vedoč, da se velika bedarija sčasoma gotovo vje in pristudi vsakemu, kdor ne nosi glave v mehu.

V Gorici, dne 24. maja. (Bojkot.) Znamka našemu političnemu življenju na Goriškem je bojkot, sredstvo, katero privede goriške Slovence brez dvoma do smotra, ako se izvede dosledno, neomahljivo in vztrajno. Ves boj, ki se ljuto bje že leta in leta na Goriškem, zadeva prav za prav na jedni strani Slovence in na drugi mesto Gorico. Slovenci nimajo proti Italijanom, bivajočim v Furlaniji, niti najmanjšega nasprotstva niti katerekoli narodne mržnje; privoščijo jim brez-pogojno vse narodne pravice, svoboden razvoj na duševnem in gmotnem polju. Naobratno smo tudi uverjeni, da bi nam Furlani ne delali v tem oziru nikakih zaprek, ako bi ne bilo med Slovenci in Furlani Gorice in goriške gospode, ki ima mnogo interesa na tem, da draži in hujska furlansko prebivalstvo proti Slovincem. Da ne

poljskem, češkem, maloruskem in slovenskem jeziku. Izhajal je v Pragi.

Kmetijski prijatelj (Der Bauernfreund), 1882—1885. To nemškutarsko glasilo v slovenskem in nemškem jeziku je izza 16. dne malega srpana 1882 izhajalo po dvakrat na mesec v Celju. Izdajatelj in odgovorni urednik mu je bil dr. Eduvard Glantschnigg, založnik in tiskar pa Janez Rakuscha. L. 1883. je dobival „Gospodarsko prilogo.“

B) Leposlovnici.

Slavjanski Jug. 1868. Gjuro Klarić v Karlovcu je namerjal združiti Hrvate, Srbe in Slovence pod jedno leposlovno streho. Žal, da ni našel njegov „Slavjanski Jug“, pisan v hrvaško-srbskem in slovenskem jeziku, dovolj materialne podpore. Izšli so samo štirje zvezki (3. in 4. vkupe). Tiskal ga je Dragotin Bokau v Zagrebu. Izvirni drvorezi so bili iz zavoda F. Bartela na Dunaju. Str. 140 in 4 priloge. 4°.

C) Strokovni.

Jugoslavenski (Jugoslavjanski) Stenograf. 1876—1880, 1895 in 1896. Prvo in peto leto je bil dvamesečnik, sicer pa mesečnik razven poslednjih dveh let, ko je izhajal po desetkrat na leto. Izdajatelj in urednik mu je bil ves čas Anton Bezenšek, ki je svoj zlasti učeči se mladini namenjeni strokovni list osnoval takoj izprva na hrvaško-slovenski podlagi, pozneje je privzel še srbsčino in bolgarščino. L. 1895. je v rečenih jezikih s „Stenografom“ vred izdajal

Jugoslavjanski Glasnik, ki je prinašal kulturne črtice o južnem Slovanstvu. Dičile so ga lepe ilustracije. V prvi dobi je izhajal „Jugoslavjanski Stenograf“ v Zagrebu, poslednji dve leti pa v Plovidvu, tiskal ga je Dragotin Hribar v Celju, stenografsko prilogo pa C. Creuzburg v Draždanih. Konec minolega leta je zaradi nerednega plačevanja naročnine začasno prenehal. 8°.

Slovenščini so odpirali svoje predale nastopni hrvaški časniki: Stenograf, Hrvatsko-slovenski ciklista, Gimnastika, Vatrogasac.

Izmed čeških listov treba v tem oziru omenjati: „Učiteljsko Besedo“ in „Sokol“, telovadni list, glasilo praškega Sokola, ki je nekaj let (1889—1891) prinašal češke, hrvaške in slovenske sestavke.

Gasilec, — tako je ime slovenskonemškemu glasilu deželne zaveze kranjskih gasilnih društev, ki izhaja v Ljubljani v nedoločenem času. Prva številka je izšla dne 6. svečana 1897. 4°.

Č. Zakonodajni in uradni.

Deželni zakonik za vojvodino Kranjsko izhaja v slovenskem in v nemškem jeziku. Prevajalca: Valentin Konšek, sedaj Fr. Levec. Ljubljana. 4°.

Ljubljanski škofijski list. 1875. do sedaj. Do l. 1895. se je zval samo „Laibacher Diözesanblatt.“ Sedaj ima dvojezično glavo. Rabijo mu trije jeziki: nemščina, latinščina in slovenščina. Poslednje je najmanj. Odgovorni urednik mu je Martin Pogačar. 4°.

bi bilo tega nesrečnega mesta in goriških Italijanov med nami, živela bi vsekako oba naroda mirno in složno v tej pokrajini.

Neovrgljiva resnica je, da mesto Gorica živi večinoma le od Slovencev, ona je prav za prav središče, v katero se stekajo Slovenci iz vseh kotov goriške dežele. Tu imajo srednje šole, različne urade, tu je trgovsko središče za ves slovenski del naše domovine, a tudi glavna zalega brezmejnega sovraštva do vsega, kar je slovensko. Često se je že delalo na to, da bi slovensko ljudstvo tej zalegi krušni kos nekoliko višje obesilo ter jo prav pošteno izstradalo. Mnogi so to pripoznali in umeli in sem ter tja tudi izvrševali; a pravega jedotnega, skupnega napore v tem oziru ni naše ljudstvo nikdar vpejalo, dasi je bila razburjenost med njim zaradi vsakovrstnih spletek, draženja in žalenja verskih in narodnih čutov od italijanske strani že dlje časa močna in vidna. Še le zadnje državnozbornske volitve in vse, kar se je med njimi in za njimi vršilo, so bile ona kaplja, ki je napolnila posodo črez rob, da se je začelo razlivali črez rob na vseh straneh. Kakor na migljaj se je razlegalo povsod pri vseh slojevih našega ljudstva: „Pomagajmo si sami in pomore nam Bog!“ Malo in veliko, staro in mlado, vse je kričalo in kričilo še vedno: „Pusti gada v miru in ne pitaj ga več!“ A ne le to, pričel se je sklep tudi takoj in dosledno izvrševati. Goriški lahonski razvajenci so se spočetka temu skrivaj smejali, češ, to že kmalu mine. Mislili so, da so Slovenci s tako silo vezani nanje, da se nikdar ne rešijo iz njih zanj. A ko je le trajalo dalje, začelo jih je skrbeti, sedaj poskušajo že različna sredstva, da bi Slovence zopet k sebi privabili. Pišejo prav lepa, prijazna pisma našim ljudem, in to v čisti slovenščini, ter jim ponujajo blago mnogo pod ceno, kakor njih stane. Govori se, da so zložili nekateri trgovci težkih tisočakov ter so voljni jih žrtvovati in zgubiti, da bi le dosegli svoj smoter ter privabili naše ljudi zopet v svoje prodajalnice. Toda dosedaj je bilo vse brezuspešno in nadejamo se, da bode tako tudi zanj. Dolžnost vsacega rodoljuba je, da svari in poučuje ljudstvo, kajti gospodje nameravajo uničiti naše trgovce, da bi potem zopet sami paševali. Seveda nalaga to razmerje tudi našim trgovcem in obrtnikom sveto dolžnost, da postopajo pravilno, delajo realno in pošteno. Kdor bi zlorabil sedanjí položaj, grešil bi hudo nad narodom.

Čujemo, da so imeli goriško-italijanski trgovci že različne pogovore in posvetovanja v Gosposki ulici pri velikem vezirju, kar znači, da jim že hudo prede. Vsekako ne mislijo še na to, da bi poravnali krivice, katere so delali doslej Slovincem v mestu, in kjer jim je bilo mogoče. Sedaj tuhtajo le, kako bi ugnali zopet Slovence v kozji rog. A zavednosti, probujenosti, razumnosti in goreči ljubezni našega ljudstva do domovine in do neodvisnosti zaupamo, da se jim ne posreči več. Če se to dosledno izvede, stregnijo se gospodje Italijani v Gorici, in potem pridemo kmalu do svojih pravic in do — miru. Zanašanja na vlado, na različne ministre in činitelje so nas vedno varala. Zato pa je treba, da si pomagamo sami; naj nas blatijo, grdijo, obrekujejo pri vladi, po listih in v parlamentu, kakor jim drago, mi pa gremo svojo pot. Tu ni treba pričkanja, ne kričanja, le delo, dosledno in vztrajno delo nas privede do smotra!

Iz zlate Prage. 25. maja. Nemcem je sedanja vlada njih nemško kri tako razžalostila, da hote napraviti 5. dan aprila, ko je bila izdana jezikovna naredba za Češko, za splošni narodni dan — žalovanja in jokanja. Dokler se ne preklicajo jezikovne naredbe, nosijo naj vsi, katerim srce še pošteno nemško čuti in bije, črno obleko v znak žalosti!

Ker je vlada grofa Badenija zadnji čas tako čudno postopala, da nihče ni vedel, pri čem je, sklicalo je politično društvo za Nový Bydžov narodni tabor, na katerem se bo v četrtek 27. t. m. razpravljalo o politični situaciji in o željah češkega naroda. Povabljenih je na shod več poslancev: trije državni in dva deželna. To zborovanje bi bilo gotovo burno, ker se Čehi zelo srdijo zaradi znanih navodil grofa

Gleispacha, justičnega ministra. Ker je pa vlada sedaj že zopet deloma preklicala tista navodila in svečano izjavila, da odstrani i ostale, se poslancem ni posebno bati. Najbolj rujejo menda češki radikalci, ki hočejo načelno imeti opozicijo v dunajskem zboru.

Z obstrukcijo nemških strank na Dunaju so češki narodni listi jako zadovoljni v tem oziru, da se s tem podkopa centralizem in nareja pot federalizmu. Pravijo: čim preje se sedanja ustava, katero so Nemci oprtali pred tridesetimi leti nenemškim narodom zoper njih voljo na vrat, zruši, tem bolje za Slovane.

Kako si Nemci skušajo na Moravskem ohraniti nasilno svoje gospodstvo, povedó Čehi v Viševem. Nemci so imenovali kar naenkrat v občinskem odboru dvajset častnih občanov, seveda Nemcev, kateri pri volitvah ne bodo pozabili te časti. Toda i to ne bo pomagalo! Kaj, ko bi Slovani kje tako naredili?!

Imenitno je to, da se v kratkem ustanovi v Pragi francoski konzulat.

Slikar pl. Brožik bo slikal sedemdeset še živelih članov naše vladajoče cesarske rodbine.

Na Moravskem je zapustil vrli rodoljub dr. Fr. Břetislav Kadlčík za češko univerzo 500.000 gld. Dokler bo živela še njegova soproga, naj ona vživa obresti glavnice, po njeni smrti dobi vse češki zavod. Upraviteljema je imenoval Kadlčík rektorja češkega vsučilišča in dekana pravniške fakultete, katera imata vse, kar se tiče njegove zapuščine, upravljati v češkem jeziku.

Politiški pregled.

Višji oziri. „Slovenec“ je zadnji terek v poročilu z Dunaja omenil, da bi grof Badeni sicer rad prišel glede Primorja na pol pota nasproti slovenskim zahtevam, toda „višji oziri“ tega ne puste. Ako bi bil „Slovenec“ zapisal „višje moči“, bi bil pravo zadel in „Narodu“ in „Edinosti“ bi ne bilo treba ubijati si glave in pisati člankov.

Položaj v parlamentu. Vedno bolj očitno stopa na dan, da se nemirov in vrišča v parlamentu najbolj vesele dunajski in budapeštanski Židje, ker upajo, da se bode na ta način obrnila pozornost od protisemitskega gibanja. Ogerski Židje, ki imajo ondi vlado v rokah, se pa še zlasti nadejajo, da bodo o pogodbi napravili tem boljšo kupčijo, čem bolj bode razklan naš parlament. Ker se pa naša vlada boji splošne nezadovoljnosti med ljudstvom, poskrbeti bode morala kmalu, da se stvar kako razmota. Grof Badeni je v odseku pri razpravi o adresi večine precej jasno povedal, da se obstrukcionistom ne misli udati, da pa hoče izvršiti odstavek prestolnega govora, ki se tiče avtonomije.

Revizija ustave v federalističnem smislu bi bila za Slovence usode polna. Na milost in nemilost bi bili Slovenci zunaj Kranjske izročeni Nemcem in Italijanom. Na Kranjskem bi se pa v deželnem zboru zastopniki Slovencev, ako bi dobili na dnevni red kake bolj imenitne politične zadeve, kakor ceste in vodnjake, iz samega bratoljubja požrli. Nemški časniki se že vesele plena, katerega bi jim prinesel federalizem v mnogih, in zlasti v slovenskih deželah. Ako bi se pa združilo po več dežel, si komaj moremo misliti skupino, v kateri bi Slovenci imeli večino. Dokler ne dobimo narodne avtonomije, naše srce ostani Dunaj, koder si najprej priborimo narodno ravnopravnost!

Nemec je Nemec! Poslanec dr. Scheicher je sicer profesor bogoslovja in krščansk socialist, a pravičen le ni, zato ker je Nemec. Napravil je letos že nad 50 shodov in hiti ž njimi posebno zadnji čas, da hujska ljudstvo po Nižjevavstrijskem proti vladi zaradi jezikovnih naredb na Češkem. Nedavno je govoril v Blindenmarktu tako: „Še nikdar ni dobil nemški narod v Avstriji take zaušnice, kakor z jezikovnimi naredbami. Vlada je čisto pozabila, da so bili Nemci, ki so s svojim imetjem in krvjo utemeljili in zlepili državo. In danes naj se nazaj potiska živelj, ker se tako zljubi Poljaku! Sin nemških starišev naj bo omejen v svoji uradniški karijeri na svojo ožjo domovino! Komaj v

Vorarlbergu bode še dobil službo, ako bode gro Badeni nadaljeval svojo „pravičnost“ proti slovenskemu narodu. Proti temu morajo vsi, ki so Nemci in nemški čutijo, energično protestovati. Obžalovanja vredno je, da se je stranka, ki se imenuje katoliško in tudi nemško, tako daleč mogla spozabiti, da je odobrvala ministerski ukaz. Ne gre se za politično nestrpnost ali za narodni šovinizem pri tem vprašanju, ampak za to, da se varujeta čast in veljava našega naroda.“ V tem tonu je profesor morale dr. Scheicher dalje kuril „nemško zavednost“ in grozil, da se ne bodo dovolila vladi denarna sredstva, in da morajo pasti grof Badeni in njegovi nasledniki, dokler se ne preklicajo jezikovne naredbe. Tega nemškega poguma se je Scheicher gotovo napil iz Krke, ko je študiral v Novem Mestu, pravičnosti pa iz nemške morale, katero vlačí seboj na pota svoje slavohepnosti. Ako bi on katoliško moralo prav razumel, bi govoril tako: „Rofaki! Nemci ste, a tudi katoličani. Ako hočete tedaj kot uradniki jesti kruh v slovenskih deželah, bodite pravični in učite se slovenskega jezika, kakor se Slovani uče jezika nemškega. Ta enakopravnost je glavno načelo naše vere!“

Kvotno vprašanje. Ker Avstrija in Ogerska ne plačujeta, kakor bi bilo pravično, vsaka polovico za skupne stroške države, ampak Ogerska 30%, Avstrija pa 70%, plačala je Avstrija v zadnjih 30. letih okroglih 600 milijonov glavnice in 445 milijonov obrestij več, kakor Ogerska. Potem ni čudo, da Ogerska napreduje, Avstrija pa gospodarski propada. Ako poslanci ne bodo gledali, da bi se krivica poravnala, gotovo izgube zaupanje pri ljudstvu.

V ogerskem državnem zboru se obravnava zakona o novem kazenskopravdnem redu in o porotnih sodiščih. Načrt poslednjega zakona ne skriva prav nič namena, da bode zakon novo orodje za pomadjarjenje, kajti § 4. določa, da more le tisti biti porotnik, kdor je zmožen madjarskega jezika v besedi in pismu. Ker so v tem prizadeti tudi Nemci na Ogerskem, kriče avstrijski nemški časniki, da je to nasilstvo in da se s tem ruši temelj zakonu o enakopravnosti narodov na polju pravosodja. Slovenski poslanci naj opozoré pri priliki nemške poslance v našem državnem zboru, da Nemci sami, in Italijani istotako, s svojo hegemonijo rušijo temelj pravičnosti pri porotnih sodiščih med Slovenci. Imenujemo le mesta: Gorica, Celje, Celovec. Nemci imajo prav, da vlečejo Madjarom iz očesa bruno, a potem naj Madjari Nemcem storijo isto dobroto.

Pri volitvah na Hrvaškem so se godile grozne krutosti. V nekaterih krajih so volili skoro sami uradniki, ker si ljudstvo ni upalo blizu. Drugod so volilce zapirali brez povoda, da le niso mogli voliti. Dekana Tumpiča so žandarji kot agitatorja prijeli v župnišču in gnali v zapor. Opozicionalec Barčić je dobil dva glasova večine, a proglasili so, da je bil izvoljen vladni kandidat Ferić. V Bošnjakovcih so žandarji in vojaki ustrelili 29 oseb in mnogo jih ranili. Res strašne volitve v svobodni Hrvaški!

Na Španskem je nastala ministerska kriza. Liberalci so sklenili, da se toliko časa ne bodo udeleževali sej, dokler ne bode odpuščen minister vnanjih zadev vojvoda Tetuvanski. Ministerski predsednik Canovas se bode najbrže moral udati. Povod razporu med ministrom in liberalci so dale zvezne države, ki so proglasile kubanske vstaše za bojno silo. Minister je v razburjenosti senatorju Sagasti priložil zaušnico, nato pa vložil ostavko.

Na Danskem se je končala kabinetska kriza. Kralj Kristian je vsprejel demisijo ministerstva Reetz-Thott in imenoval nove ministre. Ministerski predsednik in finančni minister je postal Hörring, dosedanji minister notranjih zadev.

Iz državnega zbora.

„Sleparjenje ljudstva“ je pravo ime, katero je dobilo dne 24. maja razgrajanje liberalnih Nemcev v državnem zboru. Da bi onemogočili razpravo o zakonu glede sodnijskih pristojbin in sploh vsako delovanje v zbornici, so

si izmislili liberalci poseben način obstrukcije. Vlagajo pritožbe občin zoper jezikovne naredbe in peticije ter zahtevajo, da naj se doslovno natisnejo v stenografskem zapisniku, dalje predlagajo za vsako posebej glasovanje po imenih in poprej 10 minut odmora. Vso to otročarijo jim dopuščata §§ 62. in 71. piškavega zborničnega pravilnika. Avstrijski davkoplačevalci pa trpe, da se jim krade iz žepov vsak dan samo za poslanske dijete po 4500 gld. Najbolj so se odlikovali dne 24. maja poslanci: Günther, Glöckner, dr. Gross, dr. Funke in Korošec dr. Lemisch, da se je mogla izvršiti ta Nemcev vredna norost, katero je prav dobro označil nadsprevodnik poslanec Tusel z vsklikom: „Sleparjenje ljudstva!“ Dr. Lemisch je predlagal, da naj Tusel dobi ukor. Za Lemischev predlog je po imenih glasovalo 66, proti predlogu pa 196 poslancev in tako je večina dokazala, da se po liberalnih Nemcih godi v zbornici sleparjenje ljudstva.

Posl. dr. Kaizl se je po večurni komediji oglašil za besedo in izrekel mnenje, da se pravilnik ne tolmači prav, ako se pri formalnih stvareh dopušča odmor 10 minut, in da naj se popraša zbornica. Levičarji so začeli divje tuliti in razgrajati. Morala se je seja pretrgati. Ko se je seja čez 10 minut vnovič pričela, je zbornica odobrila Kaizlovo razlago pravilnika. Nato se je pa še-le prav pokazala besnost Nemcev. Trgali so stenografom papirje iz rok in jih metali ob tla, teptali so z nogami in vpili: „Ven z Badenijem!“ — Posebno so se izkazali socijalni demokrati. Tolkli so s kolci ob pisalne mize in klicali krščanskim socijalistom: „D . . k, Fal-loten! Hallunken! Schufte! Badeni-Husaren!“ Vse to divjanje slovanskih poslancev nikakor ne plaši, ker vidijo, da se bodo s tem liberalci najbolj osmešili in izgubili veljavo pri ljudstvu popolnoma. Nemški krščanski socijalisti so že začeli sprevidati, da to nikamor ne kaže, in se umikajo obstrukciji.

Trajala je seja do polu devete ure zvečer. Koncem se je zahteval posl. Schönerer smešni predlog, da naj vložijo ostavko vsi člani Badeni-jevega kabineta, ki pripadajo nemški narodnosti.

Poslanec Spinčič in tovariši so vložili interpelacijo, zadevajočo dogodek, ko je dne 9. maja orožnik prebodel Ivana Sošiča na Občinah, ker je klical: „Živio cesar Franc Jožef!“

Poslanec vitez Berks je stavil jako umestni predlog, da naj se ustanovi neodvisna avstrijska banka, ker sedanja avstro-ogerska banka služi izključno le ogerskim interesom.

Dostavimo naj še, da je zbornični predsednik dr. Kathrein prav pred začetkom seje bil omedlel in so ga morali spraviti domov. Vodila sta sejo podpredsednika Abrahamovič in Kramar.

V zagato je prišel koroški poslanec dr. Steinwender. Davčni odsek ga je bil soglasno izvolil poročevalcem o predlogu, zadevajočem oprostitve hišno najemniškega davka za Celovec. Steinwender se je čez 14 dni spomnil, da mora delati obstrukcijo, in zato je hotel naložiti poročilo poslancu Formaneku. Odsek je pa ostal pri svojem sklepu. Tako bode morala „trda črepinja“ prijenjati z obstrukcijo in tedaj pregrešiti se zoper sklep svojega kluba, ali pa občutno oškodovati glavno mesto Celovec. Korošci bodo v slučaju, ako za njih težnje ne bode poročevalca, gotovo poslali svojemu poslancu zahvalnico.

Druga seja je bila v sredo. Poročati ne moremo o njej ničesar, ker se je vršilo le glasovanje za glasovanjem o bedastih predlogih levičarjev.

Bolj uspešno je bilo posvetovanje zastopnikov agrarskih interesov pod predsedstvom g. poslancev Povšeta. Menili so se o vladni predlogi, ki zadeva poklicno združne organizacije kmetov. Poslanec pl. Berks je prav umestno omenjal, da naj se pri okrožitvi zadrug ne gleda na dežele, ampak na narodnosti. To je zlasti za nas Slovence največjega pomena.

Glede na stranke so se združili poslanci v državnem zboru v nastopne klube: Slovanska krščansko-narodna zveza šteje 35 članov, načelniki: dr. Šušteršič, dr. Bulat, Barvinski; skupina čeških konservativnih veleposestnikov ima 19 čla-

nov, načelnik grof Palffy; središče 6 članov, načelnik grof Falkenhayn; krščansko-socijalna združitev 26 članov, načelnik dr. Lueger; klub češki 60 članov, načelnik dr. Engel; nemška napredna stranka 33 članov, načelniki: Funke, Gross, Pergelt; združitev liberaln. veleposestnikov, 30 članov, načelnik baron Ludwigsdorf; italijanski klub 19 članov, načelnik baron Malfatti; kolo poljsko 59 članov, načelnik vitez pl. Javorski; poljska krščanska ljudska stranka 6 članov, načelnik dr. Danielak; poljska ljudska stranka 3 člani; rumunski klub 5 članov, načelnik Lupul; Schönererjeva skupina 5 članov; zveza socijalnih demokratov 15 članov, načelnik Dašinski; prosta nemška združitev 25 članov, načelnik Mauthner; zveza nemške ljudske stranke 38 članov in 3 hospitanti, načelniki: Bareuther, Hofmann, Kaiser, Richter, Steinwender; klub katoliške ljudske stranke 31 članov, načelnik baron Dipauli; divjakov je 17 in vseh klubov tudi 17, kar kaže že dovclj razcepljenosti.

Domače novice.

Osebnosti. Gospod dr. Janko Jamšek, se je kot odvetnik naselil v Litiji. — V Gorici je umrl dne 21. maja o. Rafael Oblak, provincijal štajarske kapucinske provincije. Porodil se je bil dne 24. maja 1841. v Škofji Loki.

Gospodinjke šole. Članek, katerega je prinesel zadnji „Slovenski List“ o tej zadevi, je vzbudil pozornost in našel v Ljubljani splošno priznanje. Stvar namreč ni politična, ampak je narodno-gospodarska. Na tem polju se bodo našli, kakor se čuti, vsi prijatelji naroda, brez ozira na stranko, in bodo pričeli delo. Upamo, da bomo kmalu lahko poročali o novoustanovljeni gospodinjki šoli v Ljubljani. Kaj pa pravijo druga mesta?

Iz uradniških krogov. Potresna doba v Ljubljani še ni končana. To občutijo osobito uradniki, in to od dne do dne bolj. Cena stanovanj je že tako visoka, kakor na Dunaju, in živila so dražja, kakor so katerikrat bila v Ljubljani. Vsakdo tedaj čuti, da potresne neugodnosti danes še niso izginile, nasprotno, da je danes položaj v obče težji, kakor je bil precej po potresu. Znano je tudi, da se je v poklicanih krogih i za tekoče leto potresna podpora ljubljanskim uradnikom namenila, a zdaj je zopet vse zaspalo. V preteklem letu je umrl poslanec kanonik Klun rešil dotično predlogo oplašteni pozabljenosti. Kateri poslanec se bode pa letos spomnil ljubljanskih uradnikov? Tako moramo javno vprašati, ker so nas odgovori poslancev na osebna vprašanja prepričali, da naši poslanci ne kažejo onega zanimanja za uradniško korist, kakor si uradniki žele in kot volilci zahtevati smejo. Več uradnikov.

Gg. dr. Tavčar in dr. Kušar sta našla zadnje dni pred sodiščem za časa državno-zborske volitve izgubljeno čast. Tožila sta nekega moža, ki je baje rekel, da so ju vrgli iz neke za Kušarjev shod pripravljene gostilne, kamor pa gospoda nista prišla. Dve sodišči sta sodili o tem dejstvu in soglasno obsodili obrekovalca. — Radovedni smo, če je bil v oni, po navedenih gospodih provzročeni hudi volilni bitki še kdo drugi tako hudo razžaljen, in če je njih kolega v drugem taboru, g. Pavšek, zasledil zločinca, kateri so ga po tiskovinah in v govoru tako silno trgali.

Naredite konec Bismarkovanju po naših srednjih šolah! O čudnih razmerah na ljubljanskih srednjih šolah smo nedavno precej obširno pisali. Znano nam je, da se vsak najmanjši narodni pojav pri slovenskih dijakih odločno zatira, da se vsak prestop slovenskih dijakov najstrožje kaznuje, četudi ni prestop popolnoma jasan, da pa nemški dijaki pred nosom ravnateljstev uganjajo svoje velikonemške burke. (Ravnateljstvo c. kr. nižje gimnazije je v tem popolnoma izključeno.) O klasičnem slučaju se nam pritožuje narodnjak z Gorenjskega. Moral je o priliki majniškega izleta neke tukajšnje srednje šole prenašati izzivanja, katerih ne bi bil pričakoval od avstrijskih gojencev, še manj pa od c. kr. avstrijskih profesorjev. Pod našimi gorami je ta patrijotična družba navdušeno pela „Hoffnungslieder“: „die Wacht am

Rhein“ in „Bismarcklied“. Mladiči so bili pripevanju toli navdušeni, da so odkrili svoje razgrete glave, z mladiči pa se je ponižno odkril c. kr. profesor Keller, ter je potrdil njihovo pravilno postopanje s tem, da je tudi on cdprl svoja avstrijska usta in se z ognjevito pesmico zazibal v duhu tja čez črnožolte kole. Tudi iz Tržiča se nam pritožujejo, da so ondi nemški dijaki pod vodstvom zloglasnega Binderja nadlegovali tržane s klici nemške irredente: „Heilö!“ Res lepe vzgojitelje imamo v Ljubljani! V interesu avstrijske misli zahtevamo z vso odločnostjo: Naredite konec Bismarkovanju po naših srednjih šolah! Govorili bomo še.

Kolodvor južne železnice v Ljubljani se bode letos prestrojil. Uprava je dovolila za popravilo 91.000 gld. Povišal se bode vhod, podaljšal hodnik (peron), razširila restavracija in prezidalo še nekaj drugih stvari. Gospod župan Hribar in nadinženir Duffe sta več tednov hodila po nemških deželah in iskala načrtov za nov kolodvor, a nista mogla najti takega načrta, katerega bi bila potrdila železniška uprava. Zato se Ljubljana ne bode postavljala z novim kolodvorom.

Načelnštvo tukajšnje postaje južne železnice nas prosi slavno občinstvo opozoriti na osebni vlak, kateri s posebno hitrostjo od 1. majnika t. l. dalje vozi iz Ljubljane do Mürzzuschlaga. Ta vlak se odpelje zjutraj ob 5ih 25 m., je v Celju že ob 7ih 30 m., v Mariboru že ob 9ih 17 m., v Gradcu ob 11ih 25 m. in v Mürzzuschlagu že ob 4ih 20 m. popoldne; od 1. junija do konca jeseni vozi ta vlak do Dunaja, kamor dospe ob 8ih 35 m. zvečer. — Ta vlak ima zvezo z vlakom na Velenje, Konjice, Budimpešto, Franzensfeste, Fehring, Köflach, Wies, Vordernberg, Seewiesen in Neuberg in je posebno ugoden za vožnjo po dnevu, ter tudi zategadelj, ker že rano v hladu odpelje, in se vozi bolje, kot z vedno prepolnim brzovlakom. Z Dunaja se ta vlak zopet vrača ob 8ih 45 m. zjutraj (od 1. junija dalje), iz Mürzzuschlaga ob 1i 23 m., iz Gradca ob 5ih 10 m., iz Maribora ob 7ih 15 m., iz Celja ob 9ih 8 m. in dospe v Ljubljano ob 11ih 15 m. zvečer. Za oba vlaka plačajo se samo pristojbine poštnih vlakov.

Potres so čutili dne 20. maja po Notranjskem, v Št. Petru in Slavini. Bil je tako močan, da so ljudje zbežali iz hiš. Okna so močno zažvenketala dvakrat za vrstjo in slišalo se je podzemeljsko bučanje.

Katoliški hotel za duhovne dobimo v Ljubljani, kakor je poročal „Narod“, ki je o tej priliki malo podražil gostilničarje zoper duhovne. „Slovenec“ je odgovoril, da je vest o katoliškem hotelu laž, in da je tiskovno društvo le kupilo hišo gdč. Pleškove. Mi pa menimo, da smejo duhovni imeti svoje zbirališče, kakor drugi stanovni, recimo učitelji, odvetniki itd., svoj dom. In tem bolj si bodo želeli duhovni, ki prihajajo v Ljubljano, svoje mize, čem bolj bodo „Narodovci“ po gostilnah hujskali proti f. in smešili ves duhovski stan.

Ustrelil se je zadnje sredo večer pod Tivolijem v Ljubljani Rudolf Meksch, knjigovodja iz Iglave. Vzrok: brez službe!

Narodne člane deželnega odbora kranjskega še prosimo, naj izposlušajo, da se rabo samonemškega pečatnika pri deželnem odboru opusti. Ta stari pečatnik, spomin Dežmanovih časov, se mirno rabi dalje, dasi smo slovenske odbornike nanj opozorili. Nekateri slovanski listi so se uprav začudili, da je kaj takega še mogoče na Kranjskem v času, ko je absolutna narodnost v cvetju.

Koncert v cerkvi. „Domovina“ piše: „Name-ravali so celjski Nemci v slovenski farni cerkvi v nedeljo 30. t. m. popoldne napraviti nekak koncert. Pri tem koncertu ali „teatru“ bi peli necerkvene pesmi in se zabavali po svoje. Cerkev bi zaprli in oddajali vstopnice z vstopnino svojim pristašem. Neverjetno je, kako daleč zapelje borniranost človeka. Cerkev — hiša božja — naj služi tem ljudem za koncerte in morda še za kaj drugega? Kam pa takrat z Najsve-tejšim? Ti ljudje, ki nimajo nobenega spoštovanja do cerkve — sv. vere — naj se zapirajo v našo cerkev in uganjajo tam svoje veliko-

nemške koncerte? Bog moj, kam smo prišli! — Čuje se, da je mil. g. opat prepovedal nameravani koncert, in da se ti domišljivi Nemci hočejo pritožiti na škofijo. No, tam jim bodo že posvetili in povedali, za kaj je cerkev!

Slovenskim trgovcem je napisala „Edinost“ nekaj zlatih besed: „Potreba je očita povsodi med Slovani, da ne kupujejo ničesar več od tujcev. To se je govorilo z ozirom na kupovanje v podrobnem, to je: naše ljudstvo naj ne hodi več kupovat k tujcem, trgovcem druge narodnosti, družega ali protislovenskega mišljenja! Vender pa s tem korakom še davno ni prekorachen mejnik, ki nas samostojno loči od tuje moči. Ako naše ljudstvo ne kupuje za svojo domačo potrebo od tujca trgovca, bi to prav malo hasnilo, ako pa naš trgovec kupuje od tujega velikega trgovca! Tujec, seveda po največ Žid, bi presneto malo bil na škodi, ako od njega ne kupuje podrobno naš narod, ako pa kupuje na debelo naš trgovec. Za nas mora veljati jednostavno načelo: ničesar od tujca! Toda, ako bi se tega načela držalo le ljudstvo, prelamljal pa bi je naš trgovec, bi to značilo, da z ironijo bijemo v lice narodni značajnosti. Tak naš trgovec, ki kupuje od tujega velikega trgovca za svojo zalogo, katero razprodaja potem na drobno našemu ljudstvu, je slabiji, nego naš nasprotnik, kajti je istemu sličen v toliko, da zaračunava svojemu rodu prilično izgubo, ki ga je morda zadela v kupčiji s tujcem. Tako počenjanje bi stavilo vse naše prizadevanje po gospodarski osamosvojitvi v luč golega frazologstva in blamaže pred tujci. Torej domačini trgovci, ki ste se odločili delati v znamenju gesla „Svoji k svojim!“, storite to v vsem obsegu! V naših dneh so tudi Slovani in Slovanom prijazni tovarnarji in veletržci založeni z lastnimi pri- in izdelki in njih naslovov ni težko najti. Po njih vprašajte, k njim obrnite svoj korak; oni vas ne bodo goljufali, kakor to dela Žid in politični nasprotnik, kateremu že versko in politično sovraštvo nareka a priori, da škoduje naši koristi.“

Shod ljubljanskih trgovcev in obrtnikov bode jutri, 30. maja, ob 10. uri dopoldne v gostilni g. Ferlinca. Sklicatelj shoda je baje g. Tuma.

Tržaški občinski svet je zadnji terek se zopet pečal z g. Nabergojem. Župan je naznanil, da je ministerstvo odbilo pritožbo zoper namestniško odredbo, da je neveljaven sklep občinskega sveta, ki je uničil izvolitev Nabergoja za občinskega svetovalca. Sklenila se je pritožba na državno sodišče.

Vožnji red smo priložili današnji številki „Slovenskega Lista“. Opozarjamo sosebno na to, da je priloženi vožnji red popolnoma zanesljiv, in da je vanj uvrščen tudi vlak, o katerem govori beležka načelnštva tukajšnje postaje južne železnice.

Slovanski svet.

Kaj je Hrvaška? Ako bi kdo z ozirom na zadnje volitve rekel: Hrvaška je mažarska dežela, ker sta med poslanci dve tretjini Mažaronov in le jedna tretjina je Hrvatov, delal bi Hrvaški krivico. Bolj bi zadel oni, ki bi trdil: Hrvaška je turška, ker vlada pri volitvah ista svoboda, kakor na Turškem. To velja posebno glede uradništva, ki odločuje pri volitvah, ali prav za prav brez ljudstva voli, kakor mu ukazuje vlada. Če se ozremo na trgovski stan in na uradne razglase novih tvrdk, moramo pa žal reči: Hrvaška je nemška pokrajina. Med tvrdkami, ki se protokolujejo v Hrvaški in Slavoniji, je polovica imen nemških in mnogo trgovskih tvrdk se vpijuje z nemškim naslovom. Boljše bi bilo, ako bi Hrvatje, namesto da se pulijo med seboj za „čisto“ in „nečisto“ pravaštvo, stopili na gospodarsko polje in čvrsto delali na to, da jim Nemštvo ne poplavi prava za obstoj Hrvaške. Nikakor pa nočemo trditi, da ta nauk ne velja Slovenem, ampak le iz srca želimo, da bi se tu in tam osvobodili tujcev ne le na političnem, ampak tudi na gospodarskem polju.

Hrvatje na Dunaju so veličastno proslavljali zmago opozicije pri volitvah v svoji domo-

vinu. Komersa so se udeležili tudi slovenski poslanci dr. Krek, dr. Žitnik, Spinčič in Pogačnik, ki so ognjevitost nazdravljali zbrani hrvaški mladini. V izbranih besedah so naglašali vsi govorniki, da je ta radostni večer porodila — sloga.

Črna Gora je iste dni, ko je Grško doletela zaradi izgub na bojiščih velika nesreča, vživala največje veselje. Na Cetinju so obhajali poroko knjeginjice Ane s knezom Franom Josipom Battenberškim. Knez Nikola je prejel častitke od ruskega carja Nikolaja in carice Marije, od italijanskega in srbskega kralja, in pri svečanosti so imeli avstrijski cesar, angleška kraljica i. t. d. svoje zastopnike. Pri diplomatskem obedu je knez Nikolaj napravil pet lepih zdravic in pokazal v tem oziru svoj talent. O našem cesarju je med drugim rekel: „Njegovo Veličanstvo je duhovni otac mome predragom zetu knjazju Francu Josipu. Ja sam sretan i radostan, da moja premila kćer Ana ulazi pod milostivo i močno okrilje ovoga duhovnoga srodstva.“ Prsrčna je bila zdravica na ruskega carja in bratsko Rusijo ter na velikega kneza Petra, ki je s svojo soprogo Milico sedel med svati. Ženin je daroval za cetinjske siromake 200 gld.

Bolgari so praznovali god sv. Cirila in Metoda dne 23. maja. Slavnosti v Sredcu so se udeležili vsi ministri. Popoldne je bila v mestnem vrtu veselica na korist bolgarskim šolam v Macedoniji.

Društva.

Pevsko društvo „Ljubljana“ priredi jutri v nedeljo na Koslerjevem vrtu veliki vrtni koncert na korist zalogi za društveno zastavo. Začetek koncertu ob 4. uri popoldne. Vstopnina 20 kr. za osebo. Ker je vspeh zelo zanimiv in ker nastopi tudi društveni mešani zbor, nadejati se je obile vdeležbe.

Izlet pevskih zborov „Glasbene Matice“ v Postojno je za dan 13. junija t. l. zagotovljen. Postojna se pripravlja na narodni praznik. Odbor je preskrbel izletnikom jako nizko ceno za vožnjo, namreč 1 gld. 25 kr. za tja in nazaj. Kakor smo izvedeli izza kulis, se delajo priprave za zabavo in poduk izletnikom za ves dan, bode namreč: sv. maša s petjem, pohod sijajno razsvetljene jame, skupni obed, koncert, ljudska veselica in ples. To so glavne točke programa. Prijave na izlet sprejema odbor v „Glasbenem Domu“ vsak dan od 6—7 ure zvečer. Sprejemajo se pa tudi v prodajalnici tvrdke Lozarjeve na glavnem trgu. Prijatelji „Glasbene Matice“ naj bi se udeležili narodnega praznika v polnem številu!

Redni občni zbor „Dramatičnega društva.“ se je vršil v soboto 22. t. m. Predsednik dr. Tavčar omenjal je neugodni društveni denarni položaj, tajnik dr. Tekavčič pa je poročal o društvenem delovanju v prešli sezoni. Društvo je poslalo s pomočjo deželnega odbora dve mladi moči gdč. Ogrinčevu in g. Kranjca v monakovsko gledališko šolo, zadnji čas pa je društvo pričelo s predstavami po deželi. Originalen, kakor vselej je bil na občnem zboru nastop g. dr. Kušarja. Mož je z vso silo hotel, naj zbor sklene, da se uredništvo „Laibacherice“ — poročevalec „Laibacherice“ je g. prof. Funtek — naprosi, naj o slovenskih predstavah sploh več ne poroča. G. dr. Kušar je s svojim dovtipnim predlogom pogorel Nam se le čudno zdi, da nekateri gospodje hočejo, naj vsi časopisi z ozirom na gledališke kritike slede opolzki poti „Slovenskega Naroda“, ki je s svojim večnim hvalisanjem le slabo uplival na pravi razvoj slovenskega gledališča. Kako je stališče teh gospodov kažejo volitve v odbor, v katerem pogrešamo strokovnjakov, poznavateljev dramatičnega slostva in glasbe. Zato je vspeh slovenskega gledališča površen, brez zdravega napredka in ostal bode tak, dokler ne sledimo tudi na tej poti bratom Čehom in Hrvatom. Letos sta bila na novo voljena v odbor g. dr. Vodušek in g. Prosenc. Občni zbor je podelil častno članstvo dobrotniku slovenskega gledališča ravnatelju češkega narodnega divadla g. Šubertu.

Št. Jakobsko-Trnovska ženska podružnica sv. Cirila in Metoda priredi dne 20. ju-

nija t. l. vrtno veselico pri Lloyd-u z raznovrstnim vspehom. Naj se tedaj blagovolijo druga društva prijazno na to ozirati, da ne bode na eni in isti dan nepotrebna veselčna konkurenca. Namen veselici je ob sebi umevno na korist glavni družbi. Natančni vspeh prijavimo pravočasno. Za sedaj le omenimo, da je sodelovanje sl. vojaške godbe zagotovljeno in da se novovoljene odbornice po možnosti trudijo za občno zadovoljnost veselčnih gostov. Ob neugodnem vremenu preloži se veselica na dan 4. julija t. l.

Razne stvari.

Dva nova svetnika. V veličastno okrašeni cerkvi sv. Petra v Rimu je sv. oče papež Leon XIII. na praznik Kristovega vnebohoda slovesno svetnikom prištel bl. Antona Marijo Zaccario in Petra Fourierja. Porodil se je Anton Marija l. 1500. v Kremoni na Laškem. Sprva je bil zdravnik in potem je postal duhoven. Ustanovil je red barnabitov in umrl 39 let star v svojem rojstvenem mestu. Peter je pa zagledal luč sveta l. 1565., je postal l. 1585. avguštinski korar in l. 1597. župnik v Matincourtu na Lotrinškem. Pomagal je reformovati avguštinski red in mnogo je storil v svoji deželi za utrjenje katoliške vere. Umrl je l. 1640. in pridobil si častni naslov „apostol lotrinški.“ — Že nad 30 let ni bilo take slavnosti v cerkvi sv. Petra, kjer se je zbralo 50.000 ljudi.

Korupcija v Italiji. V Neaplju je iz najdenišnice v teku jednega leta izginilo do 900 dojenčev. Pravijo, da vlada ne bode posebno hitela s preiskavo in pravdo, ker baje tudi nekateri poslanci pri tej stvari niso popolnoma nedolžni.

Krščansko-socijalni časopisi češki. Čehi imajo že mnogo krščansko-socijalnih časnikov. Naj navedemo samo nekatere: „Dělník“ v Brnu, „Zájmy Dělnictva“ v Moravski Ostravi, „Obrana prace“ v Brnu, „Hornické Listy“ v Příbramu, „Lidovy List“ v Pragi. Listi so sicer še mali, a vender precej razširjeni.

Abesinski novci. Znano je, da v Abesiniji doslej niso poznali družega denarja, kakor avstrijske tolarje Marije Terezije. Kovali so jih vsled tega na Dunaju še zdaj, ko pri nas niso več v prometu. Cesar Menelik je pa dal pred kratkim v Parizu pri novčarju Alphée Dubois napraviti kalupe za tolarje s svojo podobo. Menelik ima na glavi trojno tijaro z grškim križem na vrhu. Opis se glasi: Ivan Menelik, kralj kraljev v Etiropiji. Na drugi strani novca je zmagujoč lev Juda s križem in na robu so vezane besede: Etiropija daje roko le Bogu. Nakovali bodo v Parizu Meneliku mnogo srebrnih in bakrenih novcev s takimi podobami in napisi.

Severni tečaj. Drzoviti preiskovalec krajev okoli severnega tečaja, Fridjof Nansen, je razglasil uspehe svojih potovanj in preiskav. Važno je, da po njegovem mnenju prav na severnem tečaju, kamor mu sicer ni bilo mogoče priti, ne more biti suhe zemlje, ker je blizu tečaja morje še 4000 m globoko. Našel je pa Nansen tudi na najbolj severnih točkah povsod dovolj živalij, zlasti v morju.

Smrtna kosa. Na vsi zemlji prebiva okoli 1.530 milijonov ljudi. Ako se računa, da žive ljudje povprečno po 33 let, umrje v jedni minuti 88 ljudi, v jedni uri 5300, na dan 127.000 in v letu 46.300.000 ljudi. Dosti dela ima torej smrtna kosa in, kakor se kaže, ni še prav nič skrhana.

Socijalni demokratje vedno gonijo na shodih svojo „prostost“ in „jednakopravnost“, mislijo pa na zatiranje tistih, ki niso njihovih nazorov. Ravnali bi se radi po svojih mojstrih za časa francoske revolucije. Takrat so prekucuhi pod svobodo razumevali le sužnost za vse, ki niso bili njih mnenja. Ko je od „svobode“ zdvajano ljudstvo naskočilo kraljevo bastilko, našlo je notri le 7 jetnikov. Kmalu potem so se pa samostani in šole spremenili v ječe, in v nje so posadili 400.000 „sumnih“ hudodelcev, kateri so bili vredni zapora, ker se jim ni moglo dokazati, da so puntarji. Prepevaje „pesmi svobodne“ so kovali svobodnjaki verige za tiste, ki niso bili njih somišljeniki. Kakor gobe iz zemlje so rastle guilotine; 44.000 strojev je odsekavalo glave. Vse to v imenu bratstva in svobode!

Nesreče na železnicah se večkrat pripetijo, kjer železnica križa cesto. Včasih čuvaj dovolj ne čuje in pozabi, ko prihaja vlak, zaleti, včasih pa ni nikakih zatvornic. Holandski inženir van der Valk je iznašel novo pripravo, da bode vlak sam električnim potom pred prihodom na križišče zapiral in po odhodu odpiral zatvornice ter prožil tudi svarilne zvonce. Ta iznajdba bode prav prišla posebno vodstvu dolenske železnice, ki ne more imeti dovolj čuvajev in se tedaj dogajajo pogosto nesreče.

Najnovejše vesti.

V državnem zboru so tudi včeraj Nemci nadaljevali škandale in kričali svoj: „Abzug Baden!“ Predsednik je dr. Schückerju vzel besedo, češ da noče med svojimi liberalnimi somišljeniki narediti miru in tedaj noče imeti besede. Zadnji čas je, da se spremeni zbornični pravilnik.

Rumunski prestolonaslednik je nevarno bolan za vročnico in vnetjem pljuč. Zadnje dni se mu je le nekoliko zboljšalo.

Vojna na Turškem je za nekaj časa nehala, mogoče pa je, da bode še kaj počilo. Iz Sirije se pošlje vsled ukaza iz Carigrada 30 batalijonov na srbsko in bolgarsko mejo. Najbrže misli Turčija vojno zopet pričeti, ko preteče premirje. — „Times“ pa poročajo iz Carigrada, da je turška vlada dne 27. t. m. odgovorila poslanikom pismeno. Pogoji miru se v pismu ne omenjajo, pač pa, da je Porta pripravljena, skleniti mir in podpisati ga v Farsalu, ko se izpolnijo pogoji premirja. Vidi se tedaj, da se Turška ne mara zameriti velevlastim, po drugi strani pa hoče biti pripravljena za vse slučaje.

Na Kreti nameravajo Mohamedanci uprizoriti grozno klanje kristijanov, ko bode zapustila otok turška vojska. Vstajniki imajo tudi topove, katere so baje dobili od grške vlade.

Grki so čuden narod. Za časa ko je domovina najbolj v nevarnosti, ko bi človek mislil, da bode vse navdušeno drlo na bojišče, se kaže glavni pogum v rogoviljenju po Atenah. Tu odstavljajo ministre, razbijajo grad svojemu kraljeviču in hujskajo zoper kralja, da si ne upa izpod strehe. V Lamiji so Grki oropali nadškofovsko palačo.

V Tesaliji so turška vojaška in civilna oblastva dobila tajna naročila, naj nabirajo prošnje prebivalstva, da se združi Tesalija s Turčijo.

V Carigradu je bilo zadnje dni nabitih več lepakov v katerih se dolžita minister morarice in sultan, da sta odgovorna, ker je turško brodogovje nedelavno, in zahtevajo premembo vlade.

Garibaldi je s svojo legijo, 1200 italijanskih prostovoljcev, zapustil Grško. V Atene so prišli Italijani brez orožja in ministerski predsednik Ralli se jim je zahvalil za pomoč. Sicer so pa Grki veseli, da so jih taki pomočniki zapustili. Preden so odšli, so se v Pireju še z Grki malo stopili in dva moža ubili.

Zobozdravnik

AVGUST SCHWEIGER

ordinira vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

v hotelu „pri Maliču“, II. nadstropje števil. 25—26.

Umetelni zobje v zlatu brez neba (takozvana krona in mostovna dela) ostanejo trajno v ustih. Iztotako v kavčuku posamni zobje in cela zobovja. Kavčukovi komadi se na nebni strani obložijo z zlatom, ne proizročujejo nikakršnega duha ali vtisa na nebni zlezni mreni.

Nova emajlova plomba, nerazrušljiva, za katere trpežnost se jamči, po plombaranju se nikdar ne pojavijo bolečine, sprednji zobje se ž njjo lahko na polovico nadomestijo.

Nova ameriška zlata zobna plomba za vsak zob.

Vsa dela in operacije se izvršujejo solidno in reelno s popolnim jamstvom.

Ostane trajno tukaj.

Pleskarska in lakirarska obrt

Josipa Makovca

Breg št. 20. LJUBLJANA Breg št. 20.

se priporoča spoštovanemu p. n. občinstvu za prevzemanje vseh v njegovo stroko spadajočih del, kakor v mestu tako na deželi

zlasti vseh novošegnih vrst lesa s prosto roko imitiranih.

Točno in solidno izvrševanje, pri uporabi najboljšega materiala in po kolikor mogoče najnižjih cenah.

Prej M. Učak **Albert Robida** M. Učak

v Ljubljani, Rožne ulice št. 5

izvršuje po najnižjih cenah

sobna slikarska dela

v vsakem slogu in ima tudi na blagovoljni ogled veliko zbirko najnovejših vzorcev. — Dela na deželi se vzprejemajo ob vsakem času. — Priporoča se posebno za slikanje cerkev in kapel. — Naročajo se dela lahko tudi pismenim potom.

Alojzij Lenček,

stavbeni in galanterijski klepar, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 21.

se priporoča slavnemu občinstvu v Ljubljani in na deželi za vse v njegovo stroko spadajoča dela.

Zagotavlja najsolidnejšo postrežbo in zmerne cene.

Lekarna pri Mariji pomagaj

M. Leustek,

Ljubljana, Reseljeva cesta št. 1, zraven mesarskega mosta.

Ob sedanjem času za uživanje najbolj pripravno pristno-sveže in čisto
Dorš. medec. ribje olje.
1 stekl. 50 kr.; dvojn. 1 gid.

Neprekosljivega učinka je
Tanno-Chinin tinktura za lase
katera ohranja lasišča, odpravlja luske in preprečuje izpadanje las.
1 steklenica 50 kr z navodom.

Jedina zaloga:

lekarna pri Mariji pomagaj
M. Leustek.

LJUBLJANA, Reseljeva cesta št. 1, zraven mesarskega mosta. Levčeva hiša.

Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda s sedežem v Gorici

prodaja

naravna in pristna vina,

pridelke svojih članov, namreč belo vino (rebuljo) in črno vino, dalje vina za steklenice, rizlinga in burgundca. Stari burgundec se posebno priporoča okrevancem.

Prodaja se vrši tudi v sodčkah, ki ne drže izpod 56 litrov.

Gostilna pri „novem svetu“.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da je v gostilni pri „novem svetu“ na Marije Terezije cesti št. 14

popolnoma na novo prirejen vrt,

otvorjen, na katerem se nahaja velik salon za 100 oseb in na novo urejeno in utrjeno kegljišče.

Točim izvrstno pristno dolensko, črnokalsko in črno istrijansko vino in Koslerjevo marčno in carsko pivo ter postrežem z dobrimi jedli. Postrežba je točna.

Med tednom se kegljišče odda tudi častitim društvom. Za mnogobrojen obisk se priporoča

z odličnim spoštovanjem

Valentin Mrak,
gostilničar.

Andr. Druškovič,

trgovec z železnino

v Ljubljani, Mestni trg št. 9/10.

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega v železarijo spadajočega blaga.

Štedilnike, lonce, pozlačene nagrobne križe, drevesa za oranje, vodne žage in pile, kovanja za okna in vrata, vsakovrstno orodje za mizarje, tesarje, ključavničarje in kovače, cement, traverze in še veliko drugih za rabo v hiši ali pri obrtu potrebnih stvari.

Poštvena postrežba.

F. P. VIDIC & Co. v Ljubljani

ponujajo po najnižjih cenah vsakoli množino

zidarske opeke, zarebane strešne opeke (Falzziegel)

(izdelane iz najbolj znane Vrhnjske gline) z zraven spadajočo stekleno zarebano opeko in strešnimi okni iz vlitega železa

lončene peči in štedilnike

(lasnega izdelka)

Roman-cement

Dovški Portland-cement kakor vse v stavbinsko stroko spadajoče predmete.

Najnižje cene!!!

Njegova Svetost
Papež Leon XIII.

naročil je po svojem zdravniku profesorju dr. Lapponij-ju lekarnarju **PICCOLI-JU** v Ljubljani najsrčnejšo zahvalo za Njegovi Svetosti vposlano

tinkuro za želodec.

Omenjeni zdravnik, kakor veliko drugih odličnih profesorjev medicine so **Piccoli-jevo tinkturo za želodec** preskusili, ter jo priporočajo kot izvrstno krepilo za želodec, ktera krepča želodec, pomnožuje tek ter pospešuje prebavanje in čiščenje.

Cena: 1 steklenica 10 kr., 12 steklenic z zavijem 1 gld. 36 kr., poštna pošiljatev 70 steklenic 6 gld. 50 kr.

Najvišje priznanje (28-2)

lekarnarju **PICCOLI-JU** v Ljubljani kot prirejevalcu **kapljic za želodec**, ktere je z zadovoljnim uspehom Nj. c. in kr. Visok. prejasna gospa prestolonaslednicavdova nadvojvodinja

Štefanija.

izvolila opetovano uporabiti. — Cena steklenici 20 kr., 10 steklenic 1 gld. 50 kr.

Naročila izvršuje točno proti podvzetju lekarna G Piccoli v Ljubljani.

Pripraven, lahek, pol krit

koleselj

je na prodaj.

Pripraven osobito za gospode na deželi.
Natančnejše pove upravništvo „Slov. Lista“.

L. Mikusch,
Mestni trg št. 15

priporoča
svojo bogato zalogo vsakovrstnih
dežnikov in solnčnikov
po najnižji ceni.

FRANC ČUDEN,

urar,

Mestni trg, LJUBLJANA. Mestni trg.

Letošnja slaba kupčija primora me, ker mi je ostalo veliko blaga, prodajati po najnižji ceni in deloma pod svojo ceno, da razprodam nekaj svoje velike zaloge. Priporočam torej vsakemu svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih in stenskih ur, verižic vsakovrstne zlatine in srebrnine ter vabim slehernega, naj si blagovoli pri nakupovanju ogledati mojo zalogo. Zagotavljam najsolidnejšo postrežbo po kolikor mogoče nizkih cenah.

Spoštovanjem

FRANC ČUDEN.

Janez Jax

Ljubljana, Dunajska cesta 13.

priporoča svojo veliko zalogo

šivalnih strojev

in

strojev za vozarenje.

(biciklov, velocipedov.)

Ceniki franko na razpolago.

Andrej Rovšek,

kipar in izdelovatelj altarjev,
LJUBLJANA, Kolodvorske ulice št. 34,
priporoča

svojo delavnico

vsem preč. cerkvenim predstojništvom in vsem ljubiteljem domače umetnosti.

Pripoznano umetniško dovršena dela.

Josip Leuz,

trgovec

v Ljubljani, Resljeva cesta

kupuje ter plačuje po možno najvišji ceni, kakor

ribniški, angleški in onejida-krompir, želod, hrastove ježice, bukov žir, vsakovrstne rastline (korenine in perje) v vsaki množini.

Plačuje takoj!

Brata Eberl,

Ljubljana, Franciškanske ulice št. 4.

Pleskarska mojstra

c. kr. državne in c. kr. priv. južne železnice.

Slikarja napisov, stavbinska in pohišvena pleskarja.

Tovarna za oljnate barve, lak in pokost.

Zaloga originalnega karbolineja.

Maščoba za konjska kopita in usnje.

Alojzij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,

Opekarska cesta št. 51.

priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnih

pečij iz glinaste snovi

od najpreprostejših do najfinejših rujave, zelene ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v poljubni drugačni barvi.

Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamči za vse svoje izdelke jedno leto.

Cene nizke.

V Ljubljani na Starem trgu 21 v Rudeževi hiši pri

Jakobu Zalazniku

dobiva se vedno svež in ukusen kruh, fino namizno in sladšičarsko pecivo po nizki ceni. Dobijo se vsak dan raznovrstni štruklji, domača potvica tudi v kosih in kruh na vago.

Priporoča se za naročila ob primicijah, svatovščinah, imendneh in raznih slovesnostih.

Knjigoveznica Fr. Breskvar,

preje L. Šverljuga,

pred škofijo, št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“

se priporoča v vezanje vsakovrstnih knjig.

Molitvenike družbe sv. Mohorja po več vkup poslanih veže po primerno znižani ceni. V zalogi ima tudi za vse družbine knjige lepo izdelane platnice za knjigoveze po deželi.

Opozarja tudi se na svoje krasno izvršene platnice za „Dom in Svet“, Wolfov slovar itd. — Naročila na kakoršesibodi platnice izvršuje po želji ali načrtu natančno in ceno.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu najljubneje priporočam svojo

bogato zalogo

najraznovrstnejših

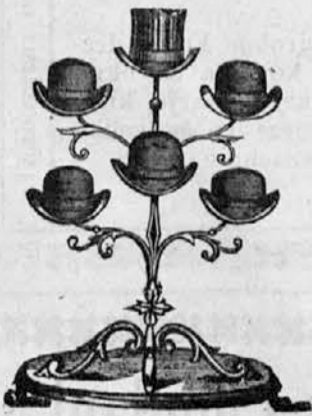
klobukov, cilindrov čepic-i. t. d.

Zagotavljam dobro blago in nizko ceno.

Velespoštovanjem

J. Soklič,

Stari trg št. 1 (pod Trančo).

JOSIP REBEK,

ključavničarski mojster,

Francovo nabrežje št. 13. LJUBLJANA Francovo nabrežje št. 13.

Priporoča svojo delavnico za naročanje vseh

ključavničarskih del

ter napeljavo

hišnih telegrafov in telefonov.

Postavlja strelovode

in prevzema tudi posamezna dela te stroke.

Cene nizke.

Zahvala in priporočilo.

Podpisani se tem potom prečastiti duhovščini ter slavnemu občinstvu najprisrčneje zahvaljujem za obilni obisk v domu „Katol. rokodelskega društva“ v Komenskega ulicah ter se prav ponižno priporočam v blagovoljno nadaljno naklonjenost v moji sedanjih gostilni

Vodnikov hram

v Rožnih ulicah št. 19.

Za naravna in zdrava vina, kakor za vedno sveže pivo ter za okusna gorka in mrzla jedila se bode vestno skrbelo, da bodem tako zamogel v vsakem oziru vsem častitim gostom najboljšo postrežbo.

Z velespoštovanjem

Jakob Sterlé,
gostilničar.

**Najboljši
fabrikat!**

**I. kranjski
laneno-oljnati firnež.**

I. kranjsko

čisto laneno olje.

Siccativ-firnež (sušilo)

priporoča najcenejše

26-6

Adolf Hauptmann.

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežov, lakov in kleja v Ljubljani.